

1. BÖLÜM: NÜFUS POLİTİKALARI

ÜLKELERİN NÜFUS POLİTİKALARI

Nüfus politikası: Devletlerin nüfuslarının miktarını ve niteliğini düzenlemek için aldıkları önlemlerin tümünü ifade eder. Ülkelerin uyguladığı nüfus politikalarını üç başlık altında inceleyebiliriz.

1) NÜFUS ARTIŞ HIZINI AZALTMAK: Az gelişmiş ülkeler nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar izler. Ekonomik büyüme hızları nüfusun artış hızından düşüktür ve bu ülke gelişimi için problem oluşturmaktadır. Nijerya, Somali, Endonezya gibi ülkeler nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar izleyen ülkelere örnek verilebilir.

Nüfus artış hızını azaltmak için uygulanan politikalar şunlardır:

- evlenme yaşının yükseltilmesi,
- çok çocuklu ailelere ek vergiler getirilmesi,
- gebelik önleyici ilaçların ücretsiz şekilde dağıtılması,
- çocuk sayısına sınırlama getirilmesi,
- çocuğu olmayan yaşlıların bakımını devletin üstlenmesi,
- dışarıdan göçlerin engellenmesi.

2) NÜFUS ARTIŞ HIZINI YÜKSELTMEK: Gelişmiş ülkeler nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar izler. Ekonomik büyüme hızları nüfusun artış hızından fazladır, bu yüzden nüfus artış hızlarını yükseltmeye yönelik çalışmalar yaparlar. Japonya, Rusya, Almanya, Fransa gibi ülkeler nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar izleyen ülkelere örnek verilebilir.

Nüfus artış hızını yükseltmek için uygulanan politikalar şunlardır:

- evlenme yaşının düşürülmesi,
- doğum yapan kadınlara ücretli izin verilmesi,
- çocukların masraflarını devletin üstlenmesi,
- gebelik önleyici ilaçların yasaklanması,
- göç almanın kolaylaştırılması,
- çok çocuklu ailelerin vergiden muaf tutulması.

3) NÜFUSUN NİTELİĞİNİ İYİLEŞTİRMEK: Genel olarak gelişmekte olan ülkeler nüfusun daha çok niteliğini iyileştirme yönünde çalışmalar yapar. Bu ülkelerin ekonomik büyüme hızlarıyla nüfus artış hızları paraleldir. Meksika, Arjantin gibi ülkeler nüfusun niteliğini iyileştirmeye yönelik politikalar izleyen ülkelere örnek verilebilir.

NÜFUS ARTIŞ HIZININ AZALMASININ

Olumlu sonuçları

- Kişi başına düşen millî gelir artar.
- Hizmetlerin kalitesi artar.
- Yatırımlar artar.

Olumsuz sonuçları

- Yaşlı nüfus oranı artar.
- Nüfus dinamizmini kaybeder.
- Ülke göç almak zorunda kalır.
- Çalışma çağındaki nüfus oranı azalır.
- İş gücü açığı oluşur.

NÜFUS ARTIŞ HIZININ YÜKSELMESİNİN

Olumlu sonuçları

- Mal ve hizmetlere talep artar.
- Üretim artar.
- Vergi gelirleri artar.
- İş gücü maliyeti azalır.

Olumsuz sonuçları

- Kişi başına düşen millî gelir azalır.
- Eğitim, sağlık imkânları yetersiz kalır.
- İşsizlik artar.
- Doğal kaynakların tüketimi artar.

Niteliği iyileştirmeye yönelik politikalar şunlardır:

- eğitim seviyesini yükseltmek,
- sağlık imkânlarını iyileştirmek,
- refah seviyesini yükseltmek,
- ortalama yaşam süresini uzatmak.

RUSYA

143 milyon

Moskova

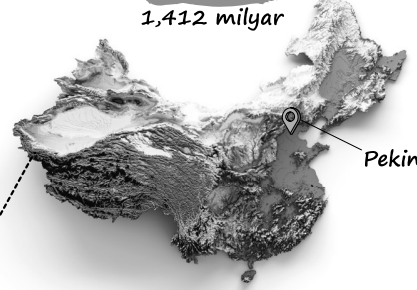

II. Dünya Savaşı'ndan sonra üretim ve savunma için nüfus artış hızını **yükseltmeye** yönelik politika izlemiştir. Günümüzde nüfus artış miktarında azalma görülen ülkelerdendir. Bu yüzden nüfus artış hızını yükseltici politikalar uygular.

ÇİN

1,412 milyar

Pekin

1974 öncesi: 1974 yılına kadar üretim için ve savunma amaçlı olarak nüfus artış hızını **yükseltici** politika uygulamıştır.

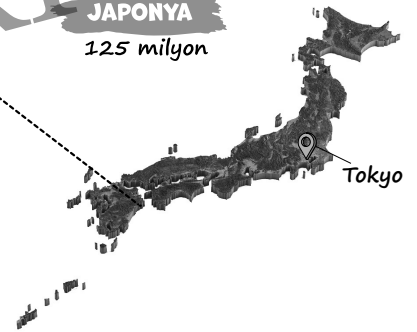
1974 sonrası: 1974 sonrasında nüfus artış hızını **azaltmak** için "tek çocuk politikası" uygulanmaya başlanmıştır.

2015 sonrası: Nüfusun dinamizmini kaybetme tehlikesiyle tekrar nüfus artış hızını **yükseltici** politikaya geçilmiş, tek çocuk politikası bırakılmıştır.

JAPONYA

125 milyon

Tokyo

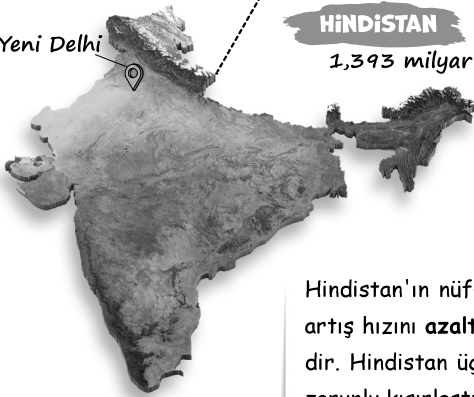

1950 sonrasında nüfus artış hızını **azaltmaya** yönelik çalışmalar kapsamında "Irki Koruma Kanunu" çıkarılmıştır. 1990 sonrası nüfus artış hızını **yükseltme** politikasına geçilmiştir. Günümüzde nüfus artış miktarı azalan ülkelerden biridir.

HİNDİSTAN

1,393 milyar

Yeni Delhi

Hindistan'ın nüfusu hızlı arttığı için nüfus artış hızını **azaltıcı** politikalar izlenmektedir. Hindistan üçten fazla çocuklu ailelere zorunlu kısırlaştırma uygulamıştır.

COĞRAFYANIN
KODLARI

TÜRKİYE'NİN NÜFUS POLİTİKALARI

1923-1965 DÖNEMİ

Savaşların nüfusu yıpratması, nüfusun hâlâ askerî güç olarak görülmesi, sağlık imkânlarının kısıtlı olmasından dolayı ölüm oranlarının fazla olması ve hızlı bir şekilde ülkeyi kalkındırma isteği bu dönemde Türkiye'nin nüfus artış hızını yükseltici politika izlemesine neden olmuştur. Yapılan çalışmalar şunlardır:

- Göçmenlere gümrük muafiyeti getirilmiştir.
- Çok çocuklu ailelere vergi muafiyeti getirilmiştir.
- Altıdan fazla çocuklu ailelere madalya verilmiştir.
- Evlenme yaşı düşürülmüş, kürtaj yasaklanmıştır.
- Doğum evleri kurulmuştur.
- Salgın hastalıkları önleyici tedbirler alınmıştır.

1965-1980 DÖNEMİ

1963'ten sonra artan nüfusun kalkınma hızını azalttığı fark edilmiştir. Tarımda makineleşmenin artması, savunmada insan gücünden çok teknolojinin ön plana çıkması gibi nedenlerden dolayı nüfus artış hızını azaltmaya yönelik çalışmalara başlanmıştır. Yapılan çalışmalar şunlardır:

- Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü kurulmuştur.
- Evlenme yaşı yükseltilmiştir.
- Yurt dışına işçi göçleri teşvik edilmiştir.

1980-2005 DÖNEMİ

1980 sonrası nüfus politikasında nüfusun niteliği ve niteliğinin iyileştirilmesi amaçlanmıştır. Nüfusun eğitim, sağlık gibi koşullarının iyileştirilmesi ön plana çıkmıştır.

- 1982 Anayasası'nda değişiklik yapılmış ve ailelere istenilen sayıda çocuk yapma hakkı tanınmıştır.
- Eğitim seviyesinin giderek artması doğum oranlarının bu dönemde azalmasına neden olmuştur.

Ülkemizden Almanya'ya Giden İşçiler

2005 SONRASI

2000'li yıllara gelindiğinde Türkiye'nin nüfus artış hızı azalmıştır. Bunun gelecekte ülke nüfusunun dinamizmini kaybetmesine neden olacağı fark edilmiş ve 2005 yılında nüfus artış hızını yükseltici politikalara dönülmüştür. Başlarda bu "en az üç çocuk" gibi söylemlerle yapılmıştır. 2014 sonrasında çocuk başına tek seferlik para ödemeleri, bakıcı desteği gibi çalışmalarla desteklenmiştir. 2005 sonrası yapılan çalışmalar şunlardır:

- Çocuk başına para ödemesi getirildi.
- Çalışan annelere izin düzenlemeleri yapıldı.
- Bakıcı desteği verilmeye başlandı.

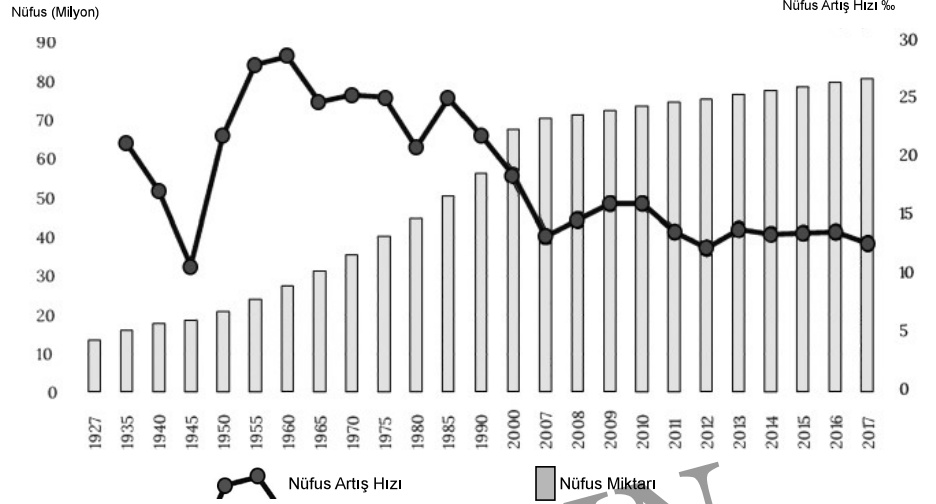
Kodlamalar ve Notlar

Türkiye'nin Yıllara Göre Nüfusu

Yıllar	Nüfus
1927	13,6 milyon
1935	16,1 milyon
1940	17,8 milyon
1945	18,7 milyon
1950	20,9 milyon
1955	24 milyon
1960	27,7 milyon
1965	31,3 milyon
1970	35,6 milyon
1975	40,3 milyon
1980	44,7 milyon
1985	50,6 milyon
1990	56,4 milyon
2000	67,8 milyon
2007	70,5 milyon
2010	73,7 milyon
2015	78,7 milyon
2020	83,6 milyon
2021	84,6 milyon

Türkiye'nin Yıllara Göre Nüfus Artış Hızı

- 1927 yılından önce veri olmamasının nedeni ilk sayımın 1927 yılında yapılmış olmasıdır.
- 1939-45 yılları arası 2. Dünya Savaşı ve yaşanan kıtlıklar nüfus artış hızını azaltmıştır.
- 1945-60 arasında savaşın sona ermesi ve sağlık imkânlarının iyileşmesi nüfus artış hızını artırmıştır.
- 1985-2007 arasında nüfus artış hızı düzenli olarak düşmüştür.

Nedenleri şunlardır:

- Eğitim seviyesinin artması,
- Kadınların iş hayatına girmesi,
- Şehirleşmenin artması ve bunun aile yapısına etkisi.
- Nüfus artış hızının en az olduğu dönem 2019-2020 dönemidir. Bunda pandemi döneminin etkisi büyüktür.

TÜRKİYE NÜFUSUNUN GELECEĞİ

Türkiye nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2021 yılında 84 milyon 680 bin 273 kişi olarak açıklanmıştır. Türkiye nüfusunun 2040 yılında 100 milyon kişiyi geçeceği düşünülmektedir. 2069 yılına kadar artması ve sonra nüfus miktarının düşmesi beklenmektedir.

Türkiye'nin nüfusunun artması sonucunda gelecekte şunlar gerçekleşebilir:

- Nüfus artış hızı düşecek.
- Ortalama yaşam süresi yükselecek.
- Sağlık imkânları artacak.
- İş gücü ihtiyacı oluşacak.
- Çalışma çağındaki nüfus oranı azalacak.
- Genç bağımlı nüfus oranı azalacak.

